

Vplyv užívania marihuany na tvorbu a udržiavanie príbuzenských vzťahov

Pri prvom pohľade na tému príbuzenských vzťahov sa môže zdať, že sa jedná len o rodinných príslušníkov a našich zomrelých predkov. Tento pohľad je však veľkou mierou ovplyvnený našimi kultúrnymi normami a zaužívanými pohľadmi. V prvej časti eseje budem kriticky hodnotiť tento súčasný pohľad, aby som vytvoril vhodné podmienky pre spracovanie mojej hlavnej témy. V súčasnosti ešte stále tabuizovaný fenomén užívania marihuany sa stáva čoraz viac aktuálnejším kvôli neustále sa zvyšujúcemu počtu jej konzumentov. Téma užívania marihuany je s tvorbou subkultúry a príbuzenských vzťahov spojená hneď na viacerých úrovniach. Od formovania subkultúrnych kmeňov, cez tvorbu celoživotných priateľských zväzkov a alternatívnych rodín, až po globálnu integráciu ľudí, ktorých spája láska k zakázanému ovociu. Z týchto a zopár ďalších dôvodov je pre mňa daná téma veľmi atraktívna a v nasledujúcich riadkoch sa s vami rád podelím o nadobudnuté poznatky a skúsenosti.

Po hlbšom preštudovaní problému príbuzenstva človek zistí, že napriek spoločným znakom sú príbuzenské systémy vo svete vykonštruované rôznymi spôsobmi a značne sa od seba odlišujú. Napríklad arabskí beduíni kladú veľký dôraz na svoje rodové línie až niekoľko storočí dozadu. Spoločenský význam tejto tradície má však hlavne politický charakter. Spoločnou rodovou líniou sa tu odôvodňuje uzavretie alebo zrušenie spojenectva. Tieto argumenty sú však často vykonštruované podľa súčasných geopolitických potrieb. Protipólnym extrémom by sme mohli označiť príbuzenský systém munduruckých indiánov, u ktorých je všeobecne platný zákaz vyslovenia mien svojich mŕtvych príbuzných, čím rodokmene dokonale potlačujú. Omnoho zaujímavejšia však je ich viera, že sú navzájom príbuzní so všetkými členmi kmeňa. (Murphy, 2006)

Ďalším príkladom typu príbuzenských vzťahov, ktoré sa nemusia podmiennečne zakladať na biologickej spriaznenosti, je princíp malajskej kultúry na ostrove Langkawi, ktorú popisuje Janet Carsten vo svojej knihe *The heat of the hearth*. Okrem toho že sa tu za príbuzných považujú ľudia zdieľajúci rovnakú krv, panuje tu názor že ľudská krv vzniká z potravy. Za príbuzných sa teda považujú členovia jednej domácnosti, ktorí zdieľajú jedlo pripravené na rodinnom ohnisku. (Carsten, 1997)

Ak sa odosobním od tradičného pohľadu na príbuzenstvo ako čisto rodinnú záležitosť, biologicky spriaznených jedincov, naskytne sa otázka: kto iný by mohol byť môj príbuzný? Ak sa zameriame na slovo príbuzný, zistíme, že v našom slovníku sa taktiež používa ako synonymum pre slovo podobný. Z praktického hľadiska preto nie je nelogické považovať za svojich príbuzných aj ľudí, s ktorými zdieľame rovnaké hodnoty, stretávame sa takmer každý deň, považujeme ich za svojich najbližších a sami sme im dobrovoľne udelili tento status práve na základe našich dlhodobých podobností a sympatií.

Vplyv užívania marihuany na tvorbu takýchto dlhodobých priateľských vzťahov spočíva hlavne v rituálnosti jej užívania a postupnom prehodení pohľadu na vlastné hodnoty. Užívanie konopných drog je čoraz viac obľúbeným spôsobom ako zrelaxovať, uniknúť od každodenného stereotypu, prežiť pocit liminality. (Lorencová, 2011)

Zároveň sa stáva súčasťou životného štýlu mnohých ľudí, ktorých spája do akejsi zakázanej a netolerovanej subkultúry. Fakt, že užívatelia sa spolu púšťajú do legislatívne zakázaných činností môže na priateľstvo pôsobiť rovnako utužujúco ako prežitie spoločného spirituálneho zážitku. Pri týchto rituáloch je bežné, že účastníci sú k sebe vzájomne otvorenejší a mali by si dôverovať. Všetky tieto aspekty môžu vplývať pozitívne na tvorbu dlhodobých priateľských zväzkov a komunít.

V súčasnosti tiež môžeme pozorovať vznik spoločenských klubov určených pre užívateľov konope, tieto kluby sú podľa môjho názoru veľmi prijateľná alternatíva k súčasnému netolerantnému stavu legislatívy. Zatiaľ sú na svete len prvé lastovičky v krajinách ako Španielsko alebo Belgicko. V konopných spoločenských kluboch sa môžu stretávať ľudia s podobnými záľubami a vytvárať tak nové príbuzenské vzťahy na úrovni alternatívnych rodín. Najdôležitejšie však podľa mňa je, že tu okrem rekreácie prebieha aj kreácia. Tým myslím možnosť plne rozvinúť svoj kreatívny potenciál, ktorý je v dnešnej postindustriálnej spoločnosti často mylne považovaný za výsadu zopár vyvolených kreatívcov.

S nástupom internetu a fenoménu globalizácie sa otvára aj pohľad na celosvetovú komunitu užívateľov marihuany. Ako sa ukazuje, rastlina dokáže spájať ľudí po celom svete. Táto globálna komunita sa svojou ideológiou odlišuje v súvislosti s miestnymi kultúrami, napriek tomu v nej môžeme nájsť spoločné znaky ako napr. snaha o globálnu úpravu prísnej legislatívy, ktorá je v skutočnosti iba historickým dôsledkom veľmi podarenej propagandy istých záujmových skupín z 30. rokov minulého storočia. (Debnár, 2005)

Ako príklad celosvetovej spolupráce uvediem akciu Million Marihuana March, z ktorej sa v priebehu pár rokov stala tradičná protestná akcia organizovaná na všetkých kontinentoch, v mnohých mestách, s miliónmi účastníkov. Tento fenomén prepojenosti má podľa môjho názoru pozitívny vplyv na hlbšie uvedomenie si globálnych problémov a poskytuje názornú ukážku ako sa ľudia na celom svete dokážu spojiť za dobrú vec.

Hlavnou príčinou zapadnutia do určitej subkultúry často nebýva len rebelantská snaha o názorové odlíšenie od väčšinovej spoločnosti, ale hlavne základná túžba niekam patriť, prežívať pocity súzáležitosti a názorovej jednoty. Typickým znakom subkultúr rozšírených po celom svete je ich rozčlenenie. V súčasnosti nie je možné stretnutie všetkých členov na jednom mieste, z toho dôvodu vznikajú na lokálnej úrovni rôzne subkultúrne kmene. (Kolářová, 2011)

Napriek tomu je možné pozorovať formu spolupatričnosti aj na globálnej úrovni. Hudobný vkus sa prenáša aj na štýl oblečenia, ktorý plní funkciu prvotného symbolu pre začiatok komunikácie. Ak sa napríklad stretnú dvaja cudzí pankáči, je pravdepodobné že rozhovor bude od počiatku uvoľnenejší ako keby bol jeden z nich bez špecifického oblečenia. Majú totiž ešte pred začiatkom obidvaja istotu, že minimálne na hudobné témy nájdu spoločné názory. (Kolářová, 2011)

Forma príbuzenských vzťahov sa v rovine subkultúry premieta najmä do budovania alternatívnych rodín. Potreba zapadnúť do ideovo zosúladenej skupiny je dôležitá najmä u jedincov, ktorí nemajú tento pocit z vlastnej, biologickej rodiny. Dôvodom tejto hodnotovej nezhody môže byť generačná priepasť, ktorú v súčasnosti zväčšuje neustále sa zrýchľujúci vývoj. (Kolářová, 2011)

Svojím charakterom sa konopná subkultúra veľmi približuje subkultúram hudobným. Do určitej miery sa tieto subkultúry prelínajú, užívanie konopných drog je medzi tvorcami aj fanúšikmi rozšírené v mnohých hudobných žánroch. Pre porovnanie je vhodná hiphopová subkultúra, ktorá je v súčasnosti pomerne rozšírená aj na našom území.

Street art a graffiti ako jeden z elementov pouličnej hiphopovej tvorby majú viacero podobných znakov s konopnou subkultúrou. V prvom rade je v oboch prípadoch kľúčová činnosť spoločensky neuznávaná, trestne stíhaná. Táto skutočnosť vytvára atmosféru spolupatričnosti. Street art umelci si napríklad pri zahraničných výletoch vzájomne poskytujú nocľah, aj keď sa poznajú len cez internet na úrovni subkultúrnych záujmov.

Medzi ďalšie podobné znaky patrí snaha o publikačnú činnosť a osvetu, obidve subkultúry produkujú značné množstvo časopisov, magazínov, filmových dokumentov alebo festivalov. Na to nadväzuje používanie špecifických slov a slovných spojení, rozsahovo hodné slovníkov. Neoficiálnosť je spoločný znak, ktorý je logickým dôsledkom súčasného legislatívneho stavu. Z neoficiálnosti vyplýva aj nemožnosť jednotného štýlu obliekania. Kompenzácia môže mať podobu rôznych drobných detailov a nápisov, alebo nenápadných doplnkov oblečenia. Cieľom je nevzbudzovať príliš veľkú pozornosť, reakcie väčšiny spoločnosti môžu mať aj agresívnu formu.

Odlíšnosti spočívajú hlavne v historickom kontexte. Ak nerátame jaskynné maľby, street art a graffiti je fenoménom posledných desaťročí. Aj keď prohibícia trvá približne posledných 100 rokov, užívanie konopných drog je staré ako sama spoločnosť. Podstatnou odlišnosťou je skutočnosť, že zatiaľ čo konopná subkultúra je postavená na konzumácii (drog), subkultúra street artu je založená na produkcii a tvorbe (vizuálneho umenia).

Záverom by som rád zdôraznil, že aj užívanie marihuany môže byť dvojsečná zbraň. Jej užívanie sa môže taktiež premietnuť negatívne do tvorby a udržiavania príbuzenských vzťahov. To však platí hlavne v prípade, kedy daná osoba zachádza s užívaním do svojich osobných extrémov. Takéto nezodpovedné správanie zvyčajne narobí ľuďom veľké problémy a môže nastať v rôznych oblastiach života, to už sa netýka len otázky užívania drog. Drogy sú rovnako ako oheň dobrý sluha, ale zlý pán.

Bibliografický záznam:

Murphy, Robert Francis, 2006. *Úvod do kulturní a sociální antropologie*. Vyd. 2. Praha: Sociologické nakladatelství

Lorencová, Radmila, 2011. *Spiritualita uživatelův alkoholu a marihuany*. Praha: Dauphin

Carsten, Janet, 1997. *The Heat of the Hearth : The Process of Kinship in a Malay Fishing Community*. Oxford: Studies in Social and Cultural Anthropology

Debnár, Viktor, 2005. *Konopí a marihuana : Spojené státy americké a cannabis v první třetině 20. století*. Volvox Globator

Kolářová, Marta, 2011. *Revolta stylem : hudební subkultury mládeže v České republice*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON)

<http://www.encod.org/info/-CANNABIS-SOCIAL-CLUBS-.html>

<http://mmm.legalizace.cz/historie>

<http://www.magazin-legalizace.cz/cs/articles/detail/290-cerne-na-bilem-marihuana-je-posvatna?magazinId=15>